



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales**

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quídque is fugere,  
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

**Segneri, Paolo**

**Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695**

Discursus XI. Peccatum mortem infert Animæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45988](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45988)

hu. semel in terras redire possent, ad-  
 hac semel tam enormiter se decipi  
 permitturos? Damnis illorum di-  
 scite sapere, Charissimi. Cavete,  
 Cavete, Cavete, Peccatum timete,  
 antequam committatur, timete, cum  
 commissum est, timete quando etiam  
 Confessione deletum est. Alias,  
 quemadmodum expendit Sanctus  
 Bernardus, illa iniquitas quæ in prin-  
 cipio pondus videbatur excessivum,  
 deinde videbitur utunque portabile;  
 denique omnino leve putabitur, unde  
 non amplius sentietur, ita ut etiam

sub illo suavis capiatur quies, non  
 secus ac si magna in peccato commit-  
 tendo delectatio hauriretur. *Primum*  
*sibi importabile videbitur; processu*  
*temporis si assuescat, non iudicabitur*  
*grave: paulò post & leve senties; paulò*  
*post nec senties; paulò post etiam de-*  
*lectabit. Ita paulatim in cordis duri-*  
*tiem itur. Qui talem non horret ab-*  
*yslum, iter ad eam ingrediatur; qui*  
*verò prudenter timer, caveat sibi à*  
*primis passibus. Cave ne aliquando*  
*peccato consensas.*



DISCURSUS XI.

Peccatum mortem infert Animæ.

**A**damus nunquam  
 vivaciùs commissum  
 à se apprehendit  
 peccatum, quam  
 cum ante oculos  
 suos charissimum  
 filium suum Abelam mortuum intue-  
 retur. Tunc etenim in luridâ illâ facie,  
 in eclipsatis oculorum luminibus, in  
 labris illis exanguibus, in gelidis illis  
 membris, quæ literis majusculis ex-  
 pressam non ita pridem ob prævarica-  
 tionem suam latam contra se legit, &  
 intellexit sententiam: *Pulvis es &*  
*in pulverem revertèris.* O si ego quo-  
 que ante oculos Peccatorum Animam  
 illam mortuam & cadaverosam pone-  
 re possem, quam in sano circumse-  
 runt corpore! sperarem illos appre-  
 henduros, quam grande malum sic

peccatum, quod est unica mortis hujus  
 causa. Saltem tantum efficere cona-  
 bor; ne mortuos eo modo, quo sunt  
 mortui, relinquam, sed ut eos ad resur-  
 gendum sincerâ cum peccati, à quo occisi  
 sunt, detestatione excitem. *Exurge a*  
*mortuis & illuminabit te Christus.* 14.

II. Verùm in principio maximum  
 subeo præjudicium, acturus de mor-  
 te sensibus nostris incognitâ. Japonæ  
 parum Navigationis expectati, non cre-  
 debant in toto Mundo alias esse, quam  
 duas regiones, Chinam & Japoniam.  
 Ideoque quemadmodum aliud quo-  
 que non cognoscebant mare, quam  
 illud, quod oras illorum lambebat,  
 sic etiam alias non apprehendebant  
 tempestates, quam quas in sinibus  
 suis experiebantur. Eodem modo  
 faciunt sensus nostri, qui alia non cog-  
 noscunt.

R 2 140

NERI  
 istianus

gnoscunt bona, quàm temporalia & terrena; non credunt aliam esse mortem, quàm à talibus bonis separationem. Sed non est ita: alium & vastiorem esse mundum, alium bonorum & malorum Oceanum; aliud naufragium, quo Anima submergitur, cum ad litus non appellit, Fides nobis manifestat. Hoc optarem, ut possem vobis hodie demonstrare, horribilem scilicet mortem, quam animæ affert peccatum; Et quia duæ sunt mortes, mortes pœnz dicitur, prima corporis transitoria, quæ à Scripturâ vocatur mors transiens; *Pro morte defluente deprecatus sum*. Altera mors animæ simul & corporis, quæ vocatur mors secunda, demonstrabo hodie à Morte tertiâ quæ Culpæ est; alias duas mortes, pœnz dicitur longè superari.

Ezech.  
15. 13.

I.

III. Incipiamus à morte corporis, eamque cum alijs comparemus, mors illa, assero ego, hoc funestior est, quò nobiliore hominem vitâ privat. Porro vita, quâ peccatum nos privat, est omnino divina; ideoque necesse est fieri, peccatum esse mortem omnibus alijs pejorem. Et hoc ipsum ad intelligendum Discursum meum bene capere oportet.

IV. Advertendum igitur est, hominis vitam præcipuè aut à natalium nobilitate, aut ab operationum præstantiâ æstimari. Videte quemadmodum utraque, ultra quam quisque sibi imaginari possit, vitam Christiani hominis extollat. Quod ad Nativitatis nobilitatem attinet, magni inter homines æstimatur è sanguine illustri

progeneratum esse, & hoc non sine causa, modò natalium sublimitas servat pro vitæ non vitiorum bonis. Ceterum quomodo comparari possit peccaminosi sanguinis nobilitas cum Christi filij Dei immaculati sanguinis nobilitate? Atamen ab hoc divino sanguine generatio, & omnium fidelium vita tuam habet Principlum. *Qui non ex sanguinibus, sed ex Deo nati sunt.* Sanctus Ludovicus Rex Franciæ, quævis tam sublimi procreatus stirpe, nihilominus nobilitatis suæ tam exiguam habebat rationem à sanguine Regio derivatæ, in comparatione illius nobilitatis, quæ ab aquis baptismalibus acceptæ, & à quibus regeneratus fuerat, ut scriberet Ludovicus de Posiaco; qui in illa civitate sacrum Baptisma receperat, & ad vitam divinam, quæ est filiorum Dei propria, renatus fuerat. Eodem modo quis Christianus fieret, si apprehenderet, quanta sit hæc celsitudo, Nates suos à Deo accepit. *Ex Deo nati sunt.* Quando filius aliquis ex Patre illustri, & matre plebea gignitur, ignobilitatem ex uno latere proficiscentem tacet & dissimulat, solamque nobilitatem ab altero ostendendam jactat & deprecatur. Sic faciebat Sanctus Ludovicus, qui, velut alij homines, sanguine peccato originali infecto procreatus, terrenam occultabat profaptam (quamvis aliunde coram hominibus tam claræ & conspicuam) solamque cælestem magni faciebat & extollebat, quam supernaturalem nobilitatem gratiæ baptismali acquisiverat. *O Sancta fides, quando*

Quando tandem tot caecorum mentes  
tam vivâ luce tuâ illuminabuntur?   
Tanti sic Genealogiæ antiquitas,  
quamvis sæpius falsæ; veræ autem  
nobilitatis, quæ est divina & vitæ  
Christianæ propria, vix ulla habetur  
ratio. At interim, Charissimi, con-  
siderate, quàm pretiosa sit hæc nati-  
vitas, & quàm preciosa sit hæc vita, quæ  
pro principio suo habet ipsūmet  
Christum! *Mihi vivere Christus est.*

V. Sed multò plucis æstimatur vi-  
ta hominis illustris ob egregiorum fa-  
cinorum nobilitatem. Verissimum  
enim est nobilitatem à Progenitori-  
bus nostris nobis communicatam,  
magis aliorum esse, quàm nostram,  
cum operationum nobilitas tota pen-  
det ab operante. Advertite nunc,  
quanti etiam ex hoc capite vita gratiæ  
sit æstimanda. Quæ sunt excellen-  
tiores vitæ civilis operationes? Sunt  
nimiram Regiæ: Imperare, pro-  
hibere, permittere, judicare, re-  
munerari, absolutaque auctoritate  
Populos supremo Domino subiectos  
punire. Hæ & similes operationes  
sunt majores quascunque vobis placet  
adjungere, sunt ludi pueriles, si gran-  
dibus illis comparentur actionibus,  
quæ à vitæ gratiæ in animâ exercen-  
tur. Divina enim gratia nos ex ni-  
lilo nostro, quod ex nobis ipsis su-  
mus, transfere ad aliud esse, quod  
est verum esse: *gratiâ Dei sum id  
quod sum.* Quia naturam divinam  
nobis communicat, de quâ solâ dici  
potest cunctis quod sit *Quæ est misse  
me ad vos.* Et sicut ab imperfectâ ani-  
mæ clementia omnes illæ oriuntur po-

tentia, quibus anima ipsa ornatæ;  
sic à perfectissimâ gratiæ essentia om-  
nes illæ infusæ proficiuntur virtu-  
tes, quibus illæ ipsæ potentia exco-  
luntur. *Sicut ab essentia anime efflu-  
unt ejus potentia, quæ sunt operum prin-  
cipia;* inquit Sanctus Thomas; *ita etiam ab ipsâ gratiâ effluunt virtutes in  
potentia anime, per quas potentia mo-  
ventur ad actus.* Ita ut operationes  
sint proportionatæ naturæ operantis,  
*operari sequitur esse;* videte quæso,  
quales sint illæ operationes animæ in  
gratiâ viventis! Operationes sunt om-  
ni pretio, quod à mente nostrâ con-  
cipi possit, superiores: operationes  
sunt divinæ proportionatæ naturæ.  
O quanta res est Christianus à culpa  
inūnis? Non distinguitur in natura  
à Beato in cælo, tantum distinguitur  
in fruitione & gaudio. Ceterum si  
gratia vix non distinguitur à gra-  
tiâ patriæ, (ut docet prædictus San-  
ctus) fateri necesse est, esse unum  
idemque esse supernaturale Justorum  
in cælis, & esse supernaturale alicujus  
Justi in terris. Verum est, gra-  
tiam in terris non esse actū æqualem  
gloriæ; sed nec semen arboris actū æ-  
quale est arbori, à qua producitur. Sed  
quid hoc impedit intentum nostrum?  
Si non est æqualis actū, saltem virtute  
æqualis est. *Gratia, quam in præ-  
senti habemus, etsi non sit æqualis  
Gloria in actu, est tamen æqualis in  
virtute.* Quia gratia virtutem habet  
gloriam producendi. Et ecce! qua-  
les sint cujusvis vestrum operationes,  
qui hac divinâ gratiâ præditus est.  
Sunt quasi infinitæ virtutis operatio-  
nes.

NERI  
Christianus

mes; sunt enim operationes, quæ pro termino suo habent bonum infinitum, quod condignè merentur; id est pro fine habent illud ipsum bonum, quo Sancti gaudent in cælis, & quo in æternum gavisuri sunt. E contra operationes hominum hæc gratia privatorum, aut pro fine suo habent nihilum in quod resolvuntur, si tamen naturâ bonæ sunt; aut habent pro termino ignem, quo punientur, si malæ sunt, juxta illud: *Labores Populorum ad nihilum, & Gentium ad ignem erunt.*

*Jerem.*  
51. 58.

VI. Considerate igitur, Charissimi, quantus homicida sit peccatum, dum unico solo vulnere tam nobilem & divinam aufert vitam, tamque sublimium operationum cursum detruncat! *Insignis in arte non debet mori*, clamant omnes Leges. Quando artifex aliquis excellit labore suo, licet aliunde mortis reus esset, veniam obtinet, ne respublica illis privetur commodis, quæ à tam pulchris ipsius operibus in omnium cedunt utilitatem. Utinam talis lex servaretur inter Christianos! Charissimi, Anima nostra absque dubio meretur, ut æternum vivat. Verùm si illa vobis aliquam fecisset injuriam, ob quam occidi mereretur à vobis, excepto peccato (quæ sola est securis, à quâ illa interim potest) ab interfectione abstinere deberetis, tantummodo propter incomparabiles ejus operationes, quas præcinderetis, qui vitam gratiæ illi auferret.

VII. Et hoc tantò magis, cum unius solius animæ vita in dictâ gratiâ degentis plus valeat, quàm omni-

um hominum vitæ in naturali possibilibus. Quod ideo immensum vos debet replere horrore, dum peccatis considerando, quod si de novo terra inundaretur diluvio, omnium modo viventium stragem infinitam in ipsâ fore leviolem, quàm sit vita Animæ mors à peccato illata. At cum Peccatores adeo parum tam gravitè perpendunt malum? Si vos, dum peccatis, unico ictu caput cuidam eorum vestrorum amputaretis, tantè peccare horreretis; at multò magis horreretis, si unico tali actu toti familiaritè vestræ, toti vestræ patriæ, toti simul humano generi vitam corporelem auferretis. Atramentum quanto plus est spiritualem animæ vitam adimeret. Caligula crudelissimum, quod nequam inter homines regnavit, Mithridatem, optabat populo Romano eandem esse cervicem, quam unico ictu refecare posset. Nihilominus ego mihi persuadeo, si bestiale tantum Monarchæ desiderium sortiri possidet effectum, cor hoc saxum elevatè ad tam grandem insigendum ictum manū, commovendum & emolliendum fuisse, ut non feriret, sed repulsa in vaginam ense, licet sanguinem feriente, nihil ulterius tentaret. Vos verò quoties peccatis, toties atrocitè committitis scelus & interfectionem, dum animam vestram vitâ privatis. *Anima qua peccaveris, ipsa morietur.* Etenim Nihilominus id perpetrantibus non contremiscit brachium, nec tantum præ sumo horrore ferrum è manibus non excidit, sed quasi ridendo tam luctuosum ictum infligitis. Quæ

per ipsum stultum operatur scelum. Attamen hæc non sunt fabulæ, sed veritates à deo revelatæ. Sicut anima est vita corporis, ita Deus est vita animæ; unde sicut morte naturali corpus perdit vitam, quæ est anima, sic anima perdit vitam suam, quæ est Deus. *Anima amissa, mors corporis*; (inquit S. Augustinus) *Deum amissum, mors animæ*. Anima peccando non perdit Deum tanquam auctorem naturæ, sed perdit tanquam auctorem gratiæ; ita ut si primò possedit Deum, velut operationum suarum non tantum naturalium, sed meritonarum principium, post culpam, anima, ab illo separata, tanquam cadaver maneat absque motu, quoad omnes actiones veram utilitatem respicientes. Verum est, hederam à populo solutam in terram cadere, à qua sustentabatur; nihilominus in terra manens, aliquo tempore vigorem suum conservat, inaniusque suo vigore quodammodo resurgere, seque elevare potest. Verum anima suo destituta sustentaculo, quod est Deus, prorsus mortua manet, ita, ut in æternum propriis vitibus erigere se non valeat. Hedera est, non quidem delapsa, sed eradicata, omnique facturum operationum principio pro tempore penitus privata. *Radix eorum excrucata est: fructum nequaquam ferunt.*

VIII. Soleo nonnunquam grande illorum crimen considerare, qui animam innocentem pervertunt, tamque pretiosam gratiæ vitæ exuunt. Quodsi unquam talis Anima in insultu illo peccati statu moreretur,

quis exprimere posset, quam seductor ille pro tali morte Deo deberet restitutionem? Homicida, qui injustè trucidat Patremfamilias, filiis Orphanis omnia sustentationis adjumenta restituere tenetur, quæ à Patre, si mortuus non esset, expectare poterant. Et in tali casu necesse est, ut vir prudens & expertus attentè judicet, quot annis occisus ille supervivendus fuisset. Si jam talis regula valet in restitutione, ad quid tenebuntur seductores illi pro tantâ animarum strage, ubi sufficientem pro tantis damnis reparandis inventuri sunt solutionem? fingite animis vestris, talem animam, ut sæpenumero fieri solet, aut propter primum peccatum perire, aut propter alia, quæ primi illius virtute & illicio committere perrexit. In tali casu est lucrum cessans, & damnum emergens quasi infinitum gloriæ Dei. Quandoquidem si Anima illa non fuisset damnata, non in æternum Creatorem suum blasphemis profecidisset, nec in æternum odisset: contra si non peccasset, Deum in æternum laudasset, illumque plusquam se ipsam amasset per omnes sæculorum myriades. Perpendant igitur Scandalosi isti seductores, Justiorumque persecutores, quâ ratione omnia illata divinæ gloriæ damna reparare, totumque lucrum cessans compensare velint. Gladius, inquit Plinius, quo homo interfectus est, nunquam amplius est ut ante rectus. Poneamus hoc fabulosam esse hyperbolen. Certum est, quemlibet peccatorem, qui aut verbis aut moribus suis animam

ad

GENERI  
VIRIANUS



alibi enim peccatum est quasi in loco violento, in quo non potest stabiliter permanere. Et hæc est causa, quare Diabolus etiam extra Abyssum semper secum ferat infernum supra terram, quocunque vadat: quia quocunque vadit, suam secum portat perfidiam, quam infernus inseparabiliter sequitur, et que annectitur. *Pones tu, ut Clibanum ignis in tempore vulturni*, dicit de Damnatis Psalmista. Et hæc vox *Clibanum*, quæ significat furnum portatilem, demonstrat flammam illas infernales esse mobiles, nec loco, ubi ardent, sed peccatori, cui debentur, affixas esse. Omnia hæc sunt verissima. Attamen, si unquam peccatum ab inferno separari sollet, & ab una parte hoc turpe monitum, ab altera ingens illa flammataur vorago poneretur, hæc minus malum foret, quam illud, satiusque esset, si quis rectam sequi velit rationem, in devoratrici harum flammarum sinum se projicere, quam in peccati amplexu ruere, eique consentire. *Melius est, in Gehenna sine peccata esse, quam in Paradiso, si fieri possit: cum peccato*, inquit S. Anselmus. Ipsa Paradisi celestis vita peior esset, quam ipsa mors, si illuc peccatum intrare posset. Et hoc est, quod Sanctus ille senex Eleazarus tam generose omnibus persecutoribus suis, amicis, & adversariis protestatus est, qui unanimiter congregati ipsum ad veri Dei legem violandam impellere coarabantur. *Respondit eiò, dicens: pramissi se male in infernum.* Non in fossam, qualis est sepulchrum, sed

R. P. Segneri *Christ. Instr. Tom. II.*

*in infernum* dicebat. Notate, quælo, hæc vocem, *eiò*, quæ auro pravalet: *respondit eiò*, vult dicere, non opus illi fuisse tempore ad deliberandum, *respondit eiò*. Si aliquis vos interrogaret: an malletis à lacertula digitum, an à vipera morderi, an difficilis vobis foret hujus dubij determinatio? Eodem modo Sanctus ille, Vir clarissimâ imbutus peccati cognitione, ubi questio agebatur de morte corporis, & de morte animæ, *eiò* respondit, si etiam in æternum usque mori deberet, non tantum levi, & transeunte morte, qualis esset illa, se jam tum paratum esse potius omnia tolerare, quam unquam peccare. Hoc ipsum vos quoque diceretis, si bene hanc malorum abyssum caperetis, in quam peccando animas vestras precipitatis. Videretis tunc id, quod atrocem reddit infernum, non esse pœnam, sed culpam; & propterea Viri Sancti, Dei amantes tantopere formidant infernum; ita, ut S. Ignatius Societatis Jesu Fundator soleat dicere, id, cur infernum meditando timeret, non esse carcerem, non catenas, non flammam, non tenebras, non tormenta, non horribilem Dæmonum aspectum, sed esse odium, quo damnatorum animæ ardent in Deum, blasphemiamque, quas continuo contra divinam evomunt justitiam, quæ tamen æquissimam illas damnandi causam habebat.

XI. Et in veritate, malum culpæ velle comparare cum malo pœnæ, idè esset ac umbram comparare corpori pœnæ est umbra mali, non enim est malum

SENERI  
CHRISTIANUS

lum absolute, sed cum addito: *Malum natura*, sola culpa est absolute malum, adeoque etiam est summum omnium malorum. *Non est malum puniri*, inquit S. Dionysius, *sed fieri pena dignum*. Nullus latronum malus dicitur ob malum furcæ aut tritremium, ad quas condemnatus est; malus vocatur, ob malum delictorum, quæ commisit. *Ex malo culpa fit aliis malis, non autem ex malo pena*. Quo posito, Internus non est proprie malum secundum se, sed malum est, divinorum mandatorum transgressione mereri infernum. Quare scitote, Charissimi, vos dum peccato consentitis, mortem adsciscere animabus vestris, id est majorem à summo bono separationem, quam si condemnaremini, ut pro semper à Paradiso sine peccato separandi essetis; ita, ut minus pro vobis foret malum in infernali rogam projici, & nunquam peccare, quam peccare, & tam crudelibus & ardentibus flammis eximi, quibus peccatum punitur.

XII. Quæ res igitur in Mundo timeri debet, si tam horrenda mors, qualis est hæc, non timetur, quam veneno suo peccatum infert? Video omnes homines Puerorum cerebro carentium instar tantopere fidei ejusdam mali larvam horrere, solum autem & verum malum ne quidem sentire. *Illic trepidaverunt timore, ubi non erat timor*. Audite, quid dicturus sim, certique estote, me nihil amplificare. Si Deus permitteret, sine limitatione tamen, ut non unus sed omnes Demones insurgerent contra vos,

sicut contra Jobum, vobisque certum tam in Anima quam in corpore maxima, quæ in potestate illorum essent, mala acciderent, singulisque, & tanta infligerent vulnera, quantum ipsorum rabies ex cogitare potest, Atque omnes simul non posse tantum malum, tamque sævam vobis inferre mortem, quantum est illud malum, illaque mors, quam vobis ipsis peccando adsciscitis; possent quidem vos ad peccandum incitare, sed necessitate ad tantum malum non possent. Sed adhuc parum dixi; Amplius dicam, & sic adhuc melius dicam. Si divina Justitia omnipotenti suo Gladio vobis divino brachio suo dignum in vos vibrare vellet, non posset tota vi suam animabus vestris, etiam illas annihilando, tantam inferre stragem, quantum vobis ipsis peccato consentientes infertis; non enim unquam possint velle potest, ut vos peccetis, sed solum permittit velle potest, O igitur culpe mortem verè crudelissimam & funestissimam! Quantum putatis triumphare Infernum, dum videtis nobis ipsis tantum nocere, quantum ipse omni diabolica sua malitia, licet desideret, non potest? *Peccatorum patre Diabolo estis*, inquit Christus, & desideria ejus vultu facere. Vos peccatores infernalis estis progenies, qui protervâ & perversâ voluntate vestrâ, id contra vos ipsos efficitis, quod tota diabolorum invidia non potest, nisi tantum cogitare & suggerere, ut vos in ruinam precipitent. *Mitte te deorsum*: nunquam autem vos ipsos suo impulsu precipites agere.

C. A. de  
divin.  
nomin.

S. Th. I.  
p. 9. 48.  
art. 6.

P. SEC  
HOMO C.

ps. 13. 5.

XIII. Vniūm saltem Mundus eti-  
am Christianus, non esset plenus tam  
deperatorum animarum suarum In-  
terfectionum! Vidit olim Synagoga uni-  
cum Saulem, non contra hostes suos,  
sed contra seipsum proprio uti gladio;  
At quot cogitur hodieum videre Ec-  
clesia, qui magis licet occultā, fero-  
cioreramen rabie, suo libero utentes  
arbitrio, non infernales suos transfi-  
gunt inimicos, sed ut illis pareant, si-  
bi ipsis abominanda nece cor transfo-  
diant, quam quidem Dæmones ab  
ipsis desiderare, sed inferre non pos-  
sunt! Veniam saltem tam tragici catus  
dignis deplorarentur lacrymis! Sed  
querendæ nobis sunt cum Propheta  
lacrymæ, quibus tanta strages deflea-  
tur. *Quis dabit oculis meis fontem la-  
crymarum? & plorabo die ac nocte in-  
terfectas filia populi mei.* Non est, qui  
in mortem Animæ, quia sine tragore,  
sine bombo inferitur, digneur, vel ocu-  
los reflectere. *Non est respectus mortis  
eorum.* Peccatores illam non desent,  
quia mortui sunt. Hinc illi ipsi, qui ob  
equi alicujus, aut canis interitum,  
erant inconsolabiles, mortem anima-  
rum suarum non sentiunt; neque ab  
aliis ex compassione valde deplora-  
tur: plurimi enim totum tenerioris  
affectus luctum potius morti corporis  
impedunt, licet illa vix mortis me-  
teatur nomen. Mater illa, inquit  
S. Augustinus, plangit videns filium  
suum a contrivibus inimicis occisum,  
at misera non planxit, quando vidit  
illum malā vitā suā animæ mortem in-  
ferre infamē fovendo comercium,

quo rivales istos conceitavit. *Si Filius  
morsatur, plangit illum: si peccet, non  
illum plangit. Tunc erat piangendus,  
cū pejus mortuus, luxuriose vivens,  
quā moriendo luxuriam finiens.* *In Ps.  
87.*

XIV. Non ita pridem quidam vir  
nobilis uxore viduatus unicam habe-  
bat filiam, unicum Matrimonij sui  
fructum. Cū autem filia nimium vi-  
vax omni modo cum vicino quodam  
adolescente conversari vellet, sæpius  
à Patre fuit monita, & minis prohi-  
bita, sed frustra. Et hoc ipsum ve-  
hemens est indicium, periculosas ado-  
lescentum & puellarum conversatio-  
nes esse, si appareat ab illis opportu-  
nas Majorum suorum correctiones  
parvi fieri. Si in febris acuta, inquit  
Medici, æger surdeat, enimve-  
rò vincula pro eo ligando parentur;  
paulo post enim miser delirabit, &  
in furorem agetur. *In acuta febre  
aures surdescere, furiosum.* *Hipp. l.  
2. chvæ.* Quan-  
do corrigenti respondetur; nihil hoc  
mali est; desinite aures monitis obtun-  
dere: agam hac in re, quod mihi lu-  
bet. Affirmare licet, hos Amatores, si  
judicium adhuc non perdiderunt, ad  
illud turpiter perdendum jam in pro-  
cinctu esse. Id malo suo experta est in-  
felix hæc puella, quæ, cū liberam  
hanc locietatem continuaret, eò deve-  
nit, ut honestatis suæ jacturam fecerit.  
Nec id negare potuit, rediens enim  
domum improvisò Pater, tale pro-  
priis oculis vidit Spectaculum, quod  
ne videret, maluisset carere oculis.  
Parum tunc absuit, quin stricto pu-  
gione illatam sibi à filia injuriam vin-  
dica.

NERI  
TISHIANUS.

dicaret: sed iram temperans, statuit moderatam, validiorem tamen timere vindictam. Quamprimum igitur malefanam domo eiecit, evulgarq; inter vicinos Filiam suam de vivis excessisse. Deinde domus parietibus famulisque pullo habitu vestitis, confanguineos ad exequias invitat, allatōque feretro una cum sarcophago superimposito, itidem atrato, tumā cum doloris restitutione iusta exsolvit. Deniq; quandoquidem, inquit, unicam filiam meam mors mihi eripuit, stertis meae hēredem, necesse est, alium instituire. Condito itaque testamento bona sua uni de confanguineis suis proximiori reliquit, idque animo tam obfirmato, ut cuius deinceps pro misera illa apud se intercedenti nil aliud responderet, quā hęc verba: Filia mea mortua est, loquamur de alia re. *Os Parentes sapius perditō pudori, Filiarūque suarū defūctis animabus tam utiles celebrarent exequias!* Sed nulla earum ratio habetur! *Non est respectus mortis eorum.* Nemo illatum curam habet. Si mortua clam sepeliri potest, & publicatum exequiarum probrium vitari, fatis est, ne quid illa molestia patiantur.

XV. Dicerem plura, si non plūs æquo timerem, vos offendere: sed protektor, me eos alloqui, qui me non auscultant. Pessimū est, ipsasmet matres sapius filiabus suis mortem inferre, ut propriæ utilitatis idolo eas sacrificent. *Immolaverunt Filias suas dæmonis, effuderunt sanguinem in-*

*Ps. 105.  
27.*

*nocentem, sanguinem filiarū suarū, quas sacrificaverunt seniperibus Chanaan.* Difficile videtur intelledo, quomodo Idololatrantes Hebræi ad tantam cæcitatem simul & crudelitatem devenire potuerint, ut tenera proles suas idolis Chanaan non solum absque afflictione, sed etiam summo cum gaudio immolaverint. Nihilominus nolite mirari. Diabolus, cum vero Deo sacrificium Abrahami imitaret, conatus est, ut inquit S. Augustinus, illud superare, si plurima similia ab hominibus oblineret. Quare, fraudulentè illis persuasit, quod si propter sacrificium, ne quidem adimpletum, tantas à Deo suo Abrahamus impetraret prerogativas, tantisque excitatus fuerit promissis, multo plura illos à Diis suis sperare posse, si effectu ipso tam intrepido animo similia sacrificia offerrent. Et hoc est, quod hodièdum adhuc obtinet Diabolus. *Dæmonis imitator censentur filias parentes illi, inquit Lorinus, qui malè educant, liberos exponunt, vel etiam prosternunt.* Sed quomodo fieri potest, ut ipse Mater tantas strages sicis oculis sperare queant, quas calidissimis lacrymis delectare deberent? Nulla alia causa est, quā propriæ spes utilitatis. Sacrificant idolis Chanaan, hoc est, negotiorum, *Sculptilibus Chanaan.* Hoc dorem sperat, illa munera expectat, alia affinitatem contrahendam credit, & sic alacriter sacrificant. Propria utilitas valde potens est ad lacrymas, etiam ob mortem charissimorum vel proximè conjunctorum cohibendas: modo

modo sperant de heretico isto sacri-  
ficio legatur licet, parum reteret.  
Mortuus se ipsa non una sed cen-  
tum animas quis hæc curat? Quid si  
etiam abique omni spe lucri quedam  
Matres permitterent, ut tam crudâ  
morte Filii earum ab impudicitia in-  
terimantur? Attañen quibus hoc  
feri solet? Quid causæ fuisse putatis,  
cur antiquæ Egypti Matres ne qui-  
dem lacrymas tunderent, cum intelli-  
gerant, quendam Filiorum suorum in  
Nilii litore à Crocodilo deprehensum,  
& abroptum fuisse? Ecce causam, quia  
eum omnium stultæ illæ Matres occul-  
tam quandam his serpenibus crede-  
rent esse divinitatem, putabant  
consequenter etiam tanquam favo-  
res recipiendas esse intercessionem,  
quæ à Diis proficiscerentur. Nescio,  
an latius me explicem. Nonnunquam  
quidam adolescentes Crocodilis sunt  
monstruosos, peccantes sunt, im-  
pudentes, effrenati, neque Deum in  
Ecclesia, neque Majores suos domi  
reverent. Nihilominus, si quis ta-  
lis subinde accedat solemnitate pu-  
blicam, etiam Mater amore ipsius ca-  
pitur, videturque in illo aliquid hu-  
mani majas præ aliis regionibus illius  
adolescensibus cognoscere; quare  
quibuscunque etiam adversantibus  
vult, ut domum suam intret, & licet  
non ignoret, aut ignorare non possit,  
quam stragem adhuc innocenti infe-  
ritur, nihilominus oculos non ha-  
bet plangendi tanquam stragem, sed  
potius animum habet, tanquam de  
magno gratia sibi applaudendi. Sed  
relinquamus ista, ad quæ nescio, quâ

indignatione abreptus sum, quasi hæc  
essent improbabilia, cum tamen sint  
verissima.

XVI. Charissimi mei, quid dicitis  
de hac mortis specie, quam hucusque  
vobis demonstravi; in ejus com-  
paratione mors naturalis & infernus  
umbra dici possunt? Eri ne igitur  
possibile, ut vos ipsimet nulla neces-  
sitate coacti, sed mera ex delecta-  
tione hæc velitis subire mortem?  
Non, ut grave aliquid imminens evi-  
telis malum, sed quia alteri quid in-  
decens negare non vultis. Non, ut  
magnum aliquid substantiale, & per-  
manens acquiratis bonum, sed pro-  
pter fumum aliquem lucri aut volu-  
ptatis, aut honoris, qui in momen-  
to evanescit? Quis unquam Lupus,  
aut Leo, quæ unquam Tigris, aut  
quæ unquam alia sylvestris fera in-  
venta est, tam cruoris avida, ut ad si-  
tim relinquentiam in seipsam defec-  
torie? Memento, quælo, cum jam  
ad peccandum in procinctu estis,  
memento, inquam, & intra vos di-  
citor: si pecco, occido animam  
meam; vitæ enim privo tam divinâ,  
quàm esse ulla possit, vitâ, inquam,  
gratiæ, mortemque illi infero tam  
horribilem, quàm incurere unquam  
& usquam possit, quæ est mors cul-  
pæ. Quomodo est possibile, ut in-  
talem me præcipitem desperationem?  
Mihique ipsemet plus mali adferam,  
quàm totus Infernus in perniciem  
meam conjurans adferre queat?

XVII. Quod si jam peccato con-  
sensistis, tanque infelicem animæ  
vestræ necem adicivistis, aliud face-

INERI  
ristianus.



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

re non possum, quam solum illis Ecclesiastici verbis vos admonere: *Eccel. Fili, in mortuum produc lacrymas.* 38. 16. Abundantes gurgulo elicite lacrymas, ut tam magnam defleatis mortem. Sanctus Augustinus dicebat, neminem debere sine penitentia & lacrymis ex hoc Mundo abire. Nihilominus, si innocentes estis, ab his lacrymis vos eximo, sed si mortis anima à vobis plus saepe illata Rei estis, pro quo justiores servatis lacrymas? *In mortuum produc lacrymas*: Hanc igitur producite; in hunc enim finem ea à Deo vobis data sunt, ut stragem animæ vestræ peccato illatam deploratis. Sed non sufficiat vobis parum tantummodo flere; paucæ enim guttæ huic funeri non sunt proportionatæ. *Fac suum secundum meritum ejus.* Mortem animæ deplorate, quemadmodum vitæ illius perditæ meritum deposcit; quod si Angeli sufficientes pro hoc planctu non habent oculos, nunc

tam amare pro vobis Reptes, saltem imposterum vitam Gratæ cari curâ custodite. *Apoc. 2. 23. Si quis superaverit, ego faciam eum regem super gentes. Si quis superaverit, ego faciam eum regem super gentes.* Si necesse esset, pro anima vitæ salvandâ vitam corporis exponere, hanc etiam hilari animâ profundite. Beata Mors, quæ vitæ immortalis esset principium! Atamen rarus erit calus, ut, ne peccetis, mori cogamini. Quamobrem viriliter pro conservandâ animæ vitâ pugnetis, quam nemo aliis vi vobis eripere potest. Si ea peccatur, vos estis, qui tentationes cedentes illam occiditis. Et vos illam velletis occidere, & quod videtur incredibile, etiam aperit illam occidere oculis? O quam melius foret natum non esse, quam ad mortem antiquo nihilo peccetis, sibi ipsi adsciscendam natum esse. *Bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille.*

## DISCURSUS XII.

*Peccatum hominem etiam temporanea infelicitate miserum facit.*

**N**ihil infelicius est muliere viduâ; vix orbata est marito, statim quasi vitis, quæ fulcro privata in terram prolabitur, à quovis proculcatur. Alius litem illi intemat, alius reddendis rationibus illam terret; hic exactionibus illam premit; ille fingit credita; alius alio modo illam vexat, affligit & minatur, & hæc omnia patitur, quia deest, qui illam defendat. *Venit & non parcamus vidua.* O misera peccatoris anima! tu es illa derelicta vidua, tuo destituta fulcro, quod est Deus.